

OBCHODY JUBILEUSZU 165-LECIA POZNAŃSKIEGO TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK

Koncert Orkiestry Filharmonii Poznańskiej podczas gali z okazji 165-lecia PTPN. Fot. Alina Kucharska

Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Jubileusz 165-lecia Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk”

W dniach 11–12 lutego 2022 r. odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa rozpoczynająca program obchodów Jubileuszu 165-lecia Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

Ze względu na duże zainteresowanie konferencja, początkowo planowana na jeden dzień, została przedłużona o kolejny dzień. W trakcie obrad mieliśmy okazję usłyszeć aż trzydziestu sześciu prelegentów z całej Polski. Referaty dotyczyły zarówno dziejów Towarzystwa, jego obecnej siedziby, jak i relacji z innymi instytucjami naukowymi

i kulturalnymi w Polsce. Nie zabrakło także referatów dotyczących zbiorów Towarzystwa czy przypomnienia ważnych osobistości z nim związanych. Prezes PTPN prof. Filip Kaczmarek np. wygłosił referat pt. *Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk jako centrum dziedzictwa*.

Konferencja odbyła się w ramach projektu „165. rocznica Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i działania na rzecz rozwoju nauki i kultury” finansowanego w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki – Nauka dla Społeczeństwa.

GALA I KONCERT JUBILEUSZOWY

17 lutego 2022 r. w Auli UAM odbyła się uroczysta gala i koncert jubileuszowy pt. *Muzycy – naukowcom*

Gałę poprowadził Prezes PTPN, prof. UEP dr hab. Filip Kaczmarek.

W trakcie gali głos zabrali: prof. Andrzej Tykarski, Przewodniczący Kolegium Rektorów Miasta Poznania i Rektor Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu, Małgorzata Kidawa-Błońska, Wicemarszałek Sejmu RP, Marek Woźniak, Marszałek Województwa Wielkopolskiego, Jędrzej Solarski, Zastępca Prezydenta Miasta Poznania oraz Wiceprzewodnicząca Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Agnieszka Grzechowiak. Pani Wiceprzewodnicząca odczytała uchwałę Sejmiku podjętą w związku z uczczeniem Jubileuszu Towarzystwa. Głos zabrał również prof. Antoni Szczuciński, Prezes Towarzystwa Miłośników Miasta Poznania, które „doceniając ogrom pracy organicznej w oświatowym, naukowym oraz kulturalnym życiu mieszkańców Poznania i Wielkopolski przez ostatnie 165 lat, a także dzisiejszą aktywność naukową, wydawniczą i popularyzującą osiągnięcia środowiska akademickiego naszego miasta”, przyznało PTPN Medal Towarzystwa Miłośników Miasta Poznania.

Podczas uroczystości wręczono Medale za wybitne zasługi dla Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk „Bene Merentibus” oraz Nagrody Naukowe im. Augusta Cieszkowskiego. Marszałek Województwa Wielkopolskiego Marek Woźniak natomiast przyznał odznaki honorowe „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”

czterem członkom Towarzystwa: prof. Antoniemu Gąsiorowskiemu, prof. Leonowi Kozickiemu, prof. Bogdanowi Miśkowiakowi i prof. Przemysławowi Matusikowi.

Po zakończeniu części oficjalnej mieliśmy okazję wysłuchać koncertu pt. *Muzycy – naukowcom* w wykonaniu Orkiestry Filharmonii Poznańskiej pod batutą maestro Ariela Zuckermanna, w tym (na prośbę prezesa PTPN) specjalnie przygotowanego na tę okazję utworu Johanna Straussa (syna) *Phänomene*, Op. 193.

Wydarzeniu towarzyszyła wystawa planszowa pt. „Jubileusz 165-lecia Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk” opracowana przez mgr Alinę Kucharską oraz wystawa publikacji ze zbiorów Biblioteki PTPN. Zwiedzający mieli okazję zobaczyć dzieła napisane między innymi przez założycieli PTPN: Kazimierza Szulca, Franciszka Ksawerego Malinowskiego, Hipolita Cegielskiego, Marcelego Mottego, oraz przez jego prezesów: ks. arcybiskupa Edwarda Likowskiego, Heliodora Świącieckiego czy prof. Józefa Kostrzewskiego.

Partnerami uroczystości byli: Enea Operator i Aquanet Laboratorium.

Zdjęcia: Alina Kucharska

Wręczenie odznaki honorowej „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego” prof. Przemysławowi Matusikowi

Wręczenie Medalu „Bene Merentibus” prof. Alicji Pihan-Kijasowej

Wręczenie Nagrody Naukowej im. Augusta Cieszkowskiego – mgr. Adamowi Kozakowi

Wręczenie medalu przez Prezesa TMMP prof. Antoniego Szczucińskiego

Goście przybyli na galę

WYSTAWY NA 165-LECIE

Wystawa w Collegium Maius

Obchody tegorocznego Jubileuszu PTPN to nie tylko konferencje i gala jubileuszowa, ale również dwie wystawy planszowe.

Wystawa zewnętrzna, która od lutego do połowy kwietnia była prezentowana na dziedzińcu Towarzystwa, a następnie do 2 maja – na placu Wolności, dotyczyła historii PTPN. Opracowaniem merytorycznym wystawy zajął się dyrektor Biblioteki PTPN dr Norbert Delestowicz, który każdą z 12 plansz zabrał zwiedzających w inny okres historyczny.

Druga wystawa, opracowana przez mgr Alinę Kucharską, poświęcona została sylwetkom ważnych osób, które zasłużyły się zarówno Towarzystwu, jak i całemu regionowi. Wystawa była już prezentowana w kilku ważnych instytucjach w Poznaniu: m.in. w Muzeum Archeologicznym, w budynkach wydziałów Filologii Polskiej i Klasycznej, Prawa i Administracji oraz Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Do końca roku wystawa pojawi się jeszcze w kilku miejscach – by możliwie największej liczbie osób przybliżyć sylwetki naszych bohaterów i samego Towarzystwa.

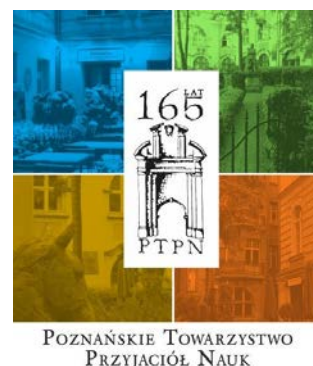
Wystawa na pl. Wolności

Jubileuszowe pamiątki

Jubileusz 165-lecia Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk świętujemy cały rok. Skupiamy się nie tylko na organizowaniu wydarzeń z nim związanych, ale również na zaznaczeniu tej ważnej rocznicy w życiu społecznym.

Dlatego też wśród jubileuszowych pamiątek znajdują Państwo pocztówkę ze zdjęciem dziedzińca PTPN. Fotografia została wykonana przez Małgorzatę Annę Kolasę, laureatkę Konkursu Fotograficznego o Nagrodę Marszałka Województwa Wielkopolskiego. Przygotowane zostały również jubileuszowe znaczki pocztowe czy datownik okolicznościowy, który od 21 marca br. jest dostępny w siedzibie Poczty Polskiej przy ul. Głogowskiej.

Na zdjęciach obok: pocztówka oraz datownik i znaczek Poczty Polskiej.

Noc Muzeów w 2022 w PTPN

Po blisko dwuletniej przerwie, 14 maja 2022 r., mogliśmy ponownie zaprosić gości do odwiedzenia Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk podczas Nocy Muzeów, która w tym roku zbiegła się z jubileuszem 165-lecia utworzenia Towarzystwa.

Specjalnie na tę okoliczność przygotowano wystawę pt. *165 artefaktów na 165-lecie Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*, na której były prezentowane najcenniejsze zabytki przechowywane w Bibliotece PTPN, takie jak unikatowe rękopisy, rzadkie inkunabuły i starodruki z XVI–XVIII wieku, a także ekslibrisy i obiekty kartograficzne. Wśród prezentowanych eksponatów nie zabrakło pierwszego wydania dzieła Mikołaja Kopernika *O obrotach sfer niebieskich*, zielnika Elizy Orzeszkowej czy *Halki* Stanisława Moniuszki.

Wszystkim odwiedzającym oraz osobom zaangażowanym w przygotowania i przebieg wystawy serdecznie dziękujemy i zapraszamy za rok!

Zdjęcia: Alina Kucharska

UTRACONA I ODZYSKANA?

Poznański sposób na niepodległość 1939–1956

W marcu bieżącego roku rozpoczęliśmy drugi rok wykładów w ramach cyklu „Utracona i odzyskana? Poznański sposób na niepodległość 1939–1956”, będącego częścią współfinansowanego przez Urząd Miasta Poznania projektu „Jubileusz 165-lecia Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i działania edukacyjno-kulturalne na rzecz mieszkańców Poznania”.

Do wygłoszenia wykładów zaprosiliśmy uznanych przedstawicieli nauki z Poznania i innych ośrodków naukowych. Każdemu spotkaniu towarzyszyła wystawa przygotowana ze zbiorów Biblioteki PTPN.

W okresie od marca do czerwca 2022 r. naukowcy przedstawili następujące wykłady:

- prof. UAM dr hab. **Jan Miłosz** (Wydział Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), *Od powojennej odbudowy do gospodarki stalinowskiej* – 3 marca 2022 r.
- prof. dr hab. **Michał Musielak** (Wydział Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego), *Powstanie Akademii Medycznej w Poznaniu. Przyczyny – uwarunkowania – skutki* – 17 marca 2022 r.
- prof. UAM dr hab. **Maciej Franz** (Wydział Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), *Nauka wbrew okupantowi – Uniwersytet Ziemi Zachodnich* – 7 kwietnia 2022 r.
- dr **Adam Pleskaczyński** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu), *Zorganizowana przemoc niemiecka w Reichsgau Wartheland 1939–1945* – 21 kwietnia 2022 r.
- prof. dr hab. **Anita Magowska** (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu), *Polski Wydział Lekarski w Edynburgu. Nadzieje i realia* – 12 maja 2022 r.
- dr **Anna Ziółkowska** (Muzeum Martyrologiczne w Żabikowie), *Żydzi w okupowanej Wielkopolsce* – 26 maja 2022 r.
- dr **Karol Siemaszko** (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), *W trosce o interesy Państwa Polskiego, czyli poznaniacy i mały kodeks karny* – 9 czerwca 2022 r.

Dziedzictwo Wielkopolski

20 maja 2022 r. miał miejsce kolejny wykład z cyklu Dziedzictwo Wielkopolski, czyli serii naszych wykładów otwartych dla mieszkańców mniejszych miejscowości Wielkopolski. Spotkanie zostało zorganizowane w Pleszewie przy współpracy tamtejszego Muzeum Regionalnego. Do wygłoszenia wykładu dla mieszkańców Pleszewa zaprosiliśmy historyka specjalizującego się w historii XIX wieku prof. UAM dr hab. Damiana Szymczaka (Wydział Historii UAM). Wystąpienie nosiło tytuł „*Lud nasz się nie leni*”. Refleksje nad kulturą polityczną Wielkopolski w XIX i pierwszej połowie XX wieku, i w sposób interesujący ukazywało kulturę polityczną Wielkopolski w XIX i pierwszej połowie XX w. Po krótkim wprowadzeniu i wyjaśnieniu, czym jest kultura polityczna, wykładowca podzielił się swoimi refleksjami na temat tej dziedziny życia społecznego w Wielkopolsce pod zaborem pruskim, i w okresie późniejszym, już po odzyskaniu przez Polskę niepodległości.

Sukcesy członków PTPN

Miło jest nam poinformować, że w styczniu 2022 r. Prezydent RP Andrzej Duda nadał **prof. Andrzejowi Grzybowskiemu** Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski za wybitne osiągnięcia w pracy naukowo-badawczej i dydaktycznej oraz wspieranie międzynarodowej współpracy naukowej.

Dr Norbert Delestowicz, dyrektor Biblioteki PTPN i członek Wydziału II PTPN, został laureatem konkursu START Fundacji na rzecz Nauki Polskiej.

9 czerwca 2022 r. **prof. dr hab. Leszek Mrozewicz** otrzymał tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Wrocławskiego.

Prof. Hanna Suchocka z Wydział Prawa i Administracji UAM Poznań odebrała Nagrodę im. Klause Hemmerle 2022. Uroczystość odbyła się 11 czerwca w berlińskiej siedzibie Akademii der Konrad-Adenauer-Stiftung. Nagroda przyznawana jest co dwa lata z inicjatywy ruchu Focolari. Wyróżniane są osoby, które w szczególny sposób zasłużyły się jako twórcy pojednania między Kościołami, religiami i światopoglądami. W uzasadnieniu wskazano na zaangażowanie prof. Suchockiej na rzecz prawa, sprawiedliwości i integracji oraz polsko-niemieckiego pojednania.

Przechadzki z PTPN

i Kołem Przewodników PTTK im. Marcelego Mottego

W marcu 2022 r. rozpoczęliśmy kolejne przedsięwzięcie, którym chcemy uczcić 165. rocznicę powstania naszego Towarzystwa. Gdy za oknem coraz więcej słońca, a przyroda budzi się do życia, warto wyjść na spacer. I my tym razem zaprosiliśmy poznaniaków na przechadzkę! A to w ramach współpracy między PTPN a Kołem Przewodników PTTK im. Marcelego Mottego w Poznaniu.

Do tej pory odbyły się cztery spacer:

- 13 marca 2022 r. **Kamila Rawluk** zabrała nas na przechadzkę pod hasłem *To ludzie tworzyli PTPN* i opowiedziała nie tylko o początkach PTPN, ale także o założycielach instytucji i kilku pierwszych zasłużonych członkach tej instytucji.
- 20 marca 2022 r. **Ryszard Grzesik** zaprosił uczestników na spotkanie *Poznańska humanistyka w dawnych wiekach*. W Sali Posiedzeń wysłuchali oni wykładów oraz obejrzelili książki, które na co dzień są ukryte w bibliotecznych magazynach.

- 23 kwietnia 2022 r. **Adam Biernacki** zabrał nas na przechadzkę *Józef i jego bracia*, której bohaterem był Józef Wybicki, autor słów polskiego hymnu. Właśnie teraz, w roku 200. rocznicy śmierci Wybickiego, warto przypomnieć tę postać.
- 15 maja 2022 r. **Hubert Kubica** zabrał zainteresowanych na spacer *Po raz pierwszy pod zaborem 1793–1806*. Tym razem uczestnicy wycieczki mieli okazję przenieść się do Poznania z przełomu dwóch epok.

Kolejne spacer: jesienią!

Spacer edukacyjne realizowane są w ramach projektu: „165. rocznica Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i działania na rzecz rozwoju nauki i kultury” finansowanego przez Ministra Edukacji i Nauki z programu Nauka dla Społeczeństwa.

Zdjęcia: Alina Kucharska

Spacer Kamili Rawluk

Spacer Ryszarda Grzesika

Spacer Adama Biernackiego

Spacer Huberta Kubicy

Skarby Biblioteki PTPN

31 marca 2022 r. odbyło się pierwsze tegoroczne spotkanie w ramach cyklu Skarby Biblioteki PTPN, a pretekstem do jego organizacji było wydanie wspomnień autorstwa Wiktora Gładysza, kupca, przemysłowca i działacza społecznego. Pamiętnik W. Gładysza jest niezwykle ciekawym źródłem do historii Poznania końca XIX i pierwszej połowy XX w. Pamiętnik w postaci kopii maszynopisu trafił do zbiorów Biblioteki PTPN w 2021 r., przekazany przez wnuczkę W. Gładysza Ewę Filipowską.

Na spotkaniu zebrani mogli wysłuchać wykładu prof. UAM dr hab. Rafała Dobka z Wydziału Hi-

storii UAM, recenzenta pracy, oraz referatu dyrektora Biblioteki PTPN dr. Norberta Delestowicza, który wraz z Ewą Filipowską opracował pamiętnik W. Gładysza. Przedstawiona została także specjalna prelekcja Beaty Karwalskiej (Archiwum Państwowe w Poznaniu), autorki wystawy plenerowej o rodzinie Gładyszów, przygotowanej wcześniej w ramach projektu Archiwa Rodzinne Niepodległej.

Część artystyczną wieczoru zaprezentowali Michał Heintze i Alicja Kosznik.

Na drugie spotkanie z tego cyklu nie trzeba było długo czekać. Odbyło się ono już 7 czerwca br. Tym razem bohaterem wydarzenia był Władysław Schwarzwald i jego korespondencja z okresu I wojny światowej, zachowana w rodzinnych zbiorach Aliny Kucharskiej, która podjęła się opracowania i wydania dotychczas nieznanego źródła do dziejów Wielkopolan w armii niemieckiej.

Zebrani goście mogli wysłuchać trzech prelekcji. Jako pierwszy głos zabrał prof. Przemysław Matusik, który zarysował sytuację Polaków podczas Wielkiej Wojny. Prof. Jerzy Sierociuk przybliżył historyczne i kulturowe znaczenie gwar Wielkopolski, zaś mgr Alina Kucharska przedstawiła autora korespondencji oraz scharakteryzowała zachowaną kolekcję.

Dla gości przygotowana została wystawa ukazująca zachowane listy i karty pocztowe. Podczas wydarzenia można było również zakupić najnowszą publikację wydaną przez Wydawnictwo PTPN pt. *Władysław Schwarzwald. Z wielkopolskiej wsi na fronty Wielkiej Wojny*. Istnieje możliwość zakupu ostatnich egzemplarzy stacjonarnie w naszej siedzibie.

Chcąc podkreślić pochodzenie autora i charakter jego korespondencji, w części artystycznej zaprezentował się Zespół Tańca Ludowego AWF „Poznań” z przyśpiewkami i tańcami wielkopolskimi.

Zdjęcia: Alina Kucharska

Konferencja naukowa – Nauka wobec wyzwań wynikających z pandemii

W dniach 2–3 czerwca 2022 r. w siedzibie Towarzystwa odbyła się konferencja naukowa „Nauka wobec wyzwań wynikających z pandemii”.

Interdyscyplinarna konferencja naukowa pozwoliła na przedstawienie wyników badań przeprowadzonych w różnych dyscyplinach nauki w dobie pandemii i powiązanych z nią tematycznie. Zależało nam na stworzeniu platformy do spotkania naukowców, którzy podzielą się wynikami badań dotyczących różnych aspektów pandemii i jej skutków.

W ciągu dwóch dni konferencji mieliśmy okazję wysłuchać 24 referatów, przeprowadzić kilka dyskusji panelowych i ogrom rozmów naukowych i nie tylko, których jak wskazywali nasi prelegenci, brakowało im najbardziej w okresie pandemii. W przygotowaniu jest również publikacja pokonferencyjna.

Konferencja finansowana była przez Ministra Edukacji i Nauki w ramach programu „Doskonała nauka – wsparcie konferencji naukowych”.

Zdjęcie 1: Patrycja Krawczyk, 2: Norbert Delestowicz

Nowe dotacje

W marcu ogłoszono wyniki tegorocznych konkursów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W ramach programu Ochrona zabytków otrzymaliśmy dofinansowanie w kwocie 27 000,00 zł na konserwację okien. Realizujemy umowę pn. Poznań, gmach Poznań-

skiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (XIX w.): konserwacja okien w katalogach biblioteki PTPN i małej sali posiedzeń PTPN.

Prace rozpoczęły się w pierwszych dniach maja.

Pierwsze efekty prac można zobaczyć na poniższych zdjęciach, przedstawiających stan sprzed i po konserwacji.

Działalność Zarządu PTPN

10 lutego 2022 r. w trybie zdalnym odbyło się posiedzenie Zarządu Towarzystwa. W trakcie spotkania obradowano m.in. nad kwestiami dotyczącymi wysokości Nagrody Naukowej im. Augusta Cieszkowskiego, stanu przygotowań do 165. Jubileuszu Towarzystwa oraz podjęto wstępną dyskusję na temat ewentualnych zmian Statutu PTPN.

26 maja 2022 r. miało miejsce kolejne posiedzenie Zarządu PTPN. W trakcie spotkania omówiono sprawy bieżące oraz powołano Komisję Statutową, która ma pochylić się nad zmianami w Statucie Towarzystwa. Podczas tego posiedzenia przyjęto również w poczet członków PTPN (na wniosek Wydziału II Historii i Nauk Społecznych) ks. dr. Jerzego Stranza oraz dr hab. Andrzeja Przestalskiego.

Wydziały i Komisje PTPN

9 lutego 2022 r. w ramach posiedzenia Komisji Farmaceutycznej PTPN prof. Przemysław Mikołajczak wygłosił wykład pt. *Marihuana lecznicza – nadzieje i wyzwania*.

28 lutego 2022 r. zebrała się Komisja Historyczna PTPN, w trakcie posiedzenia wykład pt. „*Miecz jakiegoś olbrzyma*” (?) – *Szczerbiec i inne Polonica w nieco zapomnianym lipskim rękopisie* wygłosił dr Miłosz Sosnowski (Wydział Historii UAM).

18 marca 2022 r. odbyło się posiedzenie Komisji Biologicznej PTPN. W ramach części naukowej członkowie Komisji i sympatycy mieli okazję wysłuchać wykładu pt. *Dynastia pszczoł miodnych Apis mellifera na tle innych rodzimych gatunków pszczoł w Polsce* autorstwa dr. Michała Kupczyka (Zbiory przyrodnicze Wydział Biologii UAM).

29 marca 2022 r. odbyło się administracyjne posiedzenie Wydziału VI, które przeprowadzono z wykorzystaniem platformy Zoom. Podczas spotkania omówione zostały sprawozdania z działalności Komisji w roku 2021 oraz bieżąca działalność Wydziału VI.

29 marca 2022 r. miało miejsce posiedzenie Komisji Socjologicznej PTPN, które zwołał Przewodniczący Wydziału II Historii i Nauk Społecznych prof. UAM dr hab. Paweł Stróżyk. Celem spotkania było odnowienie działalności Komisji Socjologicznej i ustalenie dalszych planów.

30 marca 2022 r. odbył się kolejny wykład w ramach prac Komisji Historycznej PTPN. Zaprezentował go prof. dr hab. Tomasz Jasiński (Wydział Historii UAM,

Biblioteka Kórnicka PAN), a nosił tytuł *Wokół początków Warszawy*.

4 kwietnia 2022 r. odbyło się posiedzenie naukowo-administracyjne Wydziału II Historii i Nauk Społecznych PTPN. W części naukowej uczestnicy wysłuchali wykładu prof. Witolda Molika (Wydział Historii UAM) pt. *Moda i ubiory w życiu codziennym i niecodziennym ziemiaństwa w XIX i początkach XX wieku*. Wykład wchodził w skład cyklu mistrzowskich wykładów *In quattuor tempora anni*. Część administracyjna natomiast była poświęcona omówieniu bieżących działań podjętych w sprawie Komisji Etnograficznej, Nauk Prawnych i Socjologicznych.

11 kwietnia 2022 r. odbyło się posiedzenie Komisji Nauk Prawnych PTPN, które zwołał Przewodniczący Wydziału II Historii i Nauk Społecznych prof. UAM dr hab. Paweł Stróżyk. Celem spotkania było odnowienie działalności Komisji i ustalenie dalszych planów.

Z prac Komisji Filozoficznej PTPN. W związku z publikacją kolejnych tomów w wydawanej wspólnie przez Komisję Filozoficzną PTPN oraz Wydział Filozoficzny UAM serii „Wykłady Poznańskie z Filozofii” odbyły się trzy wspólne posiedzenia członków Komisji Filozoficznej PTPN oraz pracowników Wydziału Filozoficznego UAM, podczas których wygłoszone zostały następujące wykłady: 24 stycznia 2022 – prof. UAM dr hab. Sławomir Leciejewski – *Filozofia kosmologii antropicznej*; 7 marca 2022 – dr Magdalena Filipiak – *Tożsamość narracyjna w dobie postprawdy. Pytanie o aktualność myśli Charlesa Taylora*; 21 marca 2022 – dr Tomasz Raburski – *Prawo podmiotowe. Etyka – prawo – polityka*.

9 maja 2022 r. zebrała się Komisja Historyczna PTPN. Podczas posiedzenia mieliśmy okazję wysłuchać wykładu mgr. Adama Kozaka (Instytut Historii PAN, Pracownia Słownika Historyczno-Geograficznego Wielkopolski) pt. *Uczony teolog i historiograf sędzią. Kilka słów o działalności Sędka z Czechla jako gnieźnieńskiego wikariusza generalnego in spiritualibus (1449–1453)*.

30 maja 2022 r. odbyło się posiedzenie naukowo-administracyjne Wydziału II Historii i Nauk Społecznych PTPN. W części naukowej uczestnicy wysłuchali wykładu prof. Tomasza Jasińskiego (Wydział Historii UAM, Biblioteka Kórnicka PAN) pt. *Czy Piotr Abelard znał poezję Galla Anonima? Na marginesie najnowszych ustaleń o autorze Kroniki Polskiej*. Wykład odbył się w ramach cyklu mistrzowskich wykładów *In quattuor tempora anni*. Część administracyjna poświęcona była rozpatrzeniu kandydatur na nowych członków Wydziału.

EUROPA I MY...

Druga debata z cyklu

18 marca 2022 r. w Domu Polskim w Zakrzewie przeprowadzono II debatę z cyklu „Europa i my...”.

Tym razem uczestnicy skupili się wokół zagadnienia narodowości. Temat ten jest bardzo ważny, trudny i aktualny, szczególnie w kontekście wydarzeń za naszą wschodnią granicą i sytuacją panującą w Europie po wybuchu wojny w Ukrainie.

W debacie udział wzięli: prof. Teresa Szostek z Uniwersytetu Wrocławskiego, wokalistka Natalia Szroeder, prof. Filip Kaczmarek, prezes Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, oraz Marek Fijałkowski z Muzeum Okręgowego w Pile. Dyskusję prowadzili Henryk Szopiński i Stanisław Dąbek, w przerwie zaś z programem artystycznym wystąpił Dawid Krzyk.

Militaria w zbiorach Muzeum im. Mielżyńskich

27 maja w Wielkopolskim Muzeum Wojskowym, w ramach comiesięcznego zebrania Oddziału Poznańskiego Stowarzyszenia Miłośników Dawnej Broni i Barwy, kustosz WMW **Jarosław Łuczak** wygłosił wykład pt. *Militaria w zbiorach Muzeum im. Mielżyńskich Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu*. Wśród różnorodnych obiektów gromadzonych przez Towarzystwo nie mogło zabraknąć tych o charakterze militarnym. Znajdowały się one we wszystkich działach tworzących Muzeum im. Mielżyńskich. Niezachowane inwentarze utrudniają obecnie dokładne odtworzenie zbiorów. O ich bogactwie przypominają dziś katalogi, przewodniki i specjalistyczne czasopisma wydawane przez Towarzystwo oraz okolicznościowe pocztówki. Okazją do przypomnienia losów tej kolekcji jest przypadająca w tym roku 165. rocznica utworzenia Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

Wolna, Organiczna, Wielka

21 kwietnia br. na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM odbyła się debata publiczna pt. „Wolna, organiczna, wielka”. Jednym z dyskutantów był prezes PTPN prof. UEP dr hab. Filip Kaczmarek.

Debata została zorganizowana przez Unię Wielkopolską oraz Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM w celu popularyzacji idei pracy organicznej.

W debacie udział wzięli:

- prof. UAM dr hab. **Zbigniew Pilarczyk**, wiceprezydent Unii Wielkopolskiej,
- prof. dr hab. **Bogumiła Kaniewska**, rektorka UAM,
- prof. UEP dr hab. **Filip Kaczmarek**, prezes PTPN,

- dr **Dariusz Grzybek**, prezes Zarządu Fundacji Zakłady Kórnickie,
  - **Mariusz Wiśniewski**, I zastępca Prezydenta Poznania,
  - **Patryk Jędrówiak**, burmistrz Ostrzeszowa,
  - dr hab. **Mikołaj Tomaszuk**, WNPiD UAM,
  - **Marcin Jankowski**, dyrektor personalny Volkswagen Poznań,
  - **Anna Wawdysz**, zastępczyni dyrektora Wydziału Rozwoju Miasta i Współpracy Międzynarodowej UMP.
- Debatę poprowadził prof. UAM dr hab. **Szymon Ossowski**, prodziekan WNPiD UAM.

Z żałobnej karty

- 12 stycznia – **prof. dr hab. Stefan Paszyc** – członek Komisji Matematyczno-Przyrodniczej PTPN od 6 listopada 1964 r., Wydziału III Matematyczno-Przyrodniczego PTPN od 19 grudnia 1984 r.
- 31 stycznia – **prof. dr hab. n. farm. Lutosława Skrzypczak** – członek Komisji Farmaceutycznej PTPN od 30 grudnia 1987 r., Wydziału IV Lekarskiego PTPN od 26 lutego 1988 r.
- 1 lutego – **prof. dr hab. Bogdan Walczak** – członek Komisji Językoznawczej PTPN od 6 kwietnia 1968 r., Wydziału I Filologiczno-Filozoficznego PTPN od 23 marca 1994 r., przewodniczący Komisji Językoznawczej PTPN od 5 czerwca 1996 do 22 czerwca 2005 r., wiceprezes Towarzystwa od 3 czerwca 2005 do 29 czerwca 2011 r.
- 21 lutego – **prof. dr inż. Jan Chajda** – członek Komisji Budowy Maszyn PTPN od 12 grudnia 1970 r., Wydziału V Nauk Technicznych PTPN od 20 listopada 1998 r.

- 17 marca – **dr Agnieszka Łuczak** – członek Wydziału II Historii i Nauk Społecznych PTPN od 22 czerwca 2021 r.
- 25 marca – **dr Krystyna Górska-Gołaska** – członek Komisji Historycznej PTPN od 17 kwietnia 1964 r.
- 5 kwietnia – **dr hab. n. med. Hanna Billert** – członek Komisji Medycyny Okołooperacyjnej PTPN od 26 listopada 1999 r.
- 25 maja – **prof. dr hab. Zenon Krzywański** – członek Komisji Nauk Rolniczych PTPN od 11 stycznia 1973 r., Wydziału VI Nauk Rolniczych i Leśnych od 30 września 1982 r.
- 28 maja zmarł doc. dr Kazimierz Glanc – członek Komisji Nauk Leśnych PTPN od 20 maja 1970 r.
- 4 czerwca zmarł dr inż. Bogdan Kasperczak – członek Komisji Technologii Drewna PTPN od 29 listopada 1978 r.
- 11 czerwca – **prof. dr hab. Dieter Giefing** – członek Komisji Nauk Leśnych PTPN od 25 marca 1987 r., przewodniczący Wydziału VI Nauk Rolniczych i Leśnych od 30 czerwca 2011 do 4 grudnia 2014 r.

XXVI Poznański Przegląd Książki Naukowej

Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk wzięło udział w XXVI Poznańskim Przeglądzie Książki Naukowej organizowanym przez Bibliotekę Uniwersytecką w Poznaniu pod honorowym patronatem prof. Bogumiły Kaniewskiej, Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Uroczyste otwarcie Przeglądu nastąpiło 7 czerwca 2022. Po dłuższej przerwie spowodowanej pandemią koronawirusa ponownie środowisko poznańskie mogło zaprezentować opublikowane nowości. Wydawnictwo PTPN

na przygotowanej wystawie promowało utworzoną w 2021 r. nową serię wydawniczą Wykłady Poznańskie z Filozofii oraz cykl książek wspomnieniowo-pamiętnikarskich, w którym w latach 2020–2022 ukazały się cztery tytuły. Zaprezentowano także nowe pozycje wydane w ramach serii Dziedzictwo Wielkopolski, a także inne publikacje ukazujące się poza seriami.

Wystawa potrwa do końca czerwca.

Zdjęcia: Norbert Delestowicz

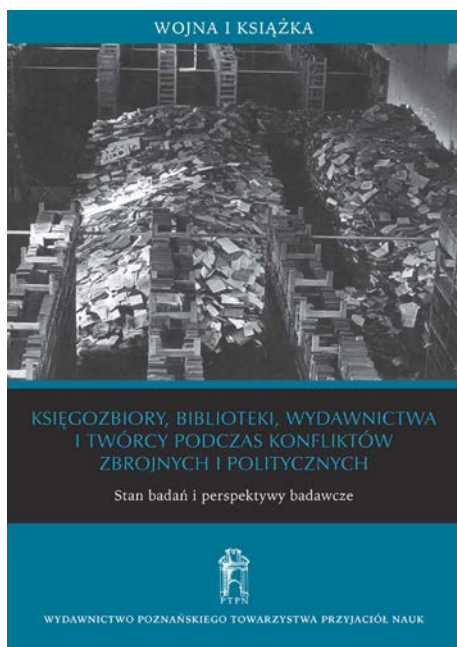

NOWOŚCI WYDAWNICZE PTPN

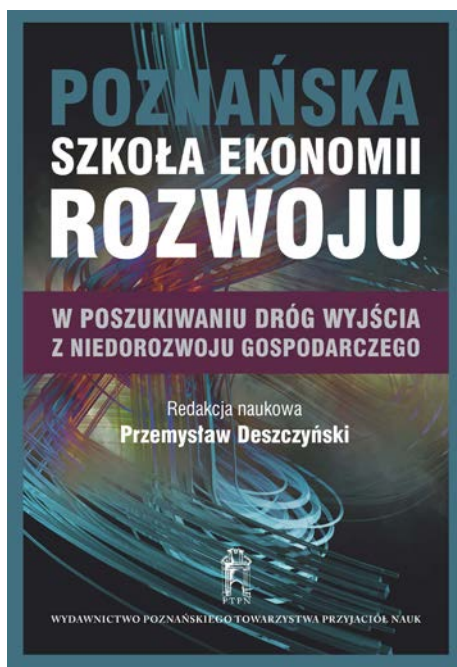
***Katedra poznańska. Studia o sztuce*, red. Jacek Kowalski, Witold Miedziak**

Książka *Katedra poznańska. Studia o sztuce* pod naukową redakcją prof. Jacka Kowalskiego i dr. Witolda Miedziaka to kompetentnie przygotowane opracowanie, które dostarcza nowych informacji o wybranych aspektach dziejów katedry poznańskiej od jej początków (poprzedzonych tzw. stacją misyjną biskupa Jordana) po czasy współczesne (głównie okres odbudowy katedry po zniszczeniach wojennych w 1945 r.). [...] Książka uwzględnia aktualny stan wiedzy historii sztuki (w tym architektury), archeologii i mediewistyki, dotyczący poznania budynku, jego podłoża i otoczenia, które to poznanie (ujęte niejednokrotnie w formie naukowych hipotez) Autorzy książki traktują jako ciągły proces, gdzie nowe ustalenia weryfikują pozytywnie lub negatywnie ustalenia poprzednie. [...] Mimo specjalistycznego charakteru opracowania treść poszczególnych rozdziałów jest sformułowana w sposób przystępny i zrozumiały nie tylko dla naukowców. Dzięki temu w kręgu odbiorców książki winni się znaleźć również amatorzy sztuki, historii czy archeologii, jak również osoby zainteresowane historią miasta Poznania, jego zabytkami oraz turystyką historyczną. Z recenzji prof. dr. hab. Michała Kara.

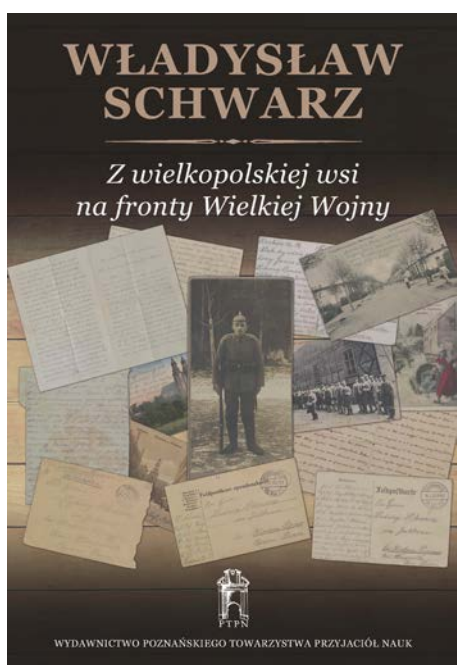
Wojna i książka. Księgozbiory, biblioteki, wydawnictwa i twórcy podczas konfliktów zbrojnych i politycznych. Stan badań i perspektywy badawcze, red. Agnieszka Łuczak

Tematyka publikacji jest ważna i nośna. Dotyczy nie tylko przeszłości, której konsekwencje odczuwamy często do dzisiaj, ale także współczesnych i możliwych w przyszłości zagrożeń dla dziedzictwa kulturowego. Publikacja powinna zainteresować nie tylko bibliologów, bibliotekoznawców, historyków, historyków kultury, historyków sztuki, historyków literatury czy prawników, ale również praktyków – bibliotekarzy, archiwistów, muzealników czy pracowników służb zajmujących się ochroną mienia i ściganiem przestępstw. Prezentowana książka posiada niebagatelny walor faktograficzny, źródłowy i dokumentacyjny w zakresie historii bibliotek, zarówno instytucjonalnych, jak i prywatnych. [...] Część artykułów może stanowić punkt wyjścia, zainspirować do podjęcia dalszych studiów, m.in. przy wykorzystaniu nowych technologii w badaniach proveniencyjnych, co staje się nieodzowne, zwłaszcza dla rekonstrukcji kolekcji prywatnych, rozproszonych w trakcie II wojny światowej i po jej zakończeniu. Ten ostatni zespół zagadnień związany jest m.in. z kwestią odzyskiwania, rewindykacji zbiorów, ich fragmentów lub poszczególnych obiektów przez dawnych właścicieli. Jak dowodzi niniejsza książka, sprawa ta jest nadal żywa i rodzi konsekwencje (np. sądowe) nie tylko w wymiarze międzynarodowym, ale i wewnętrznym, krajowym [...]. Z recenzji prof. UW dr. hab. Jacka Puchalskiego.

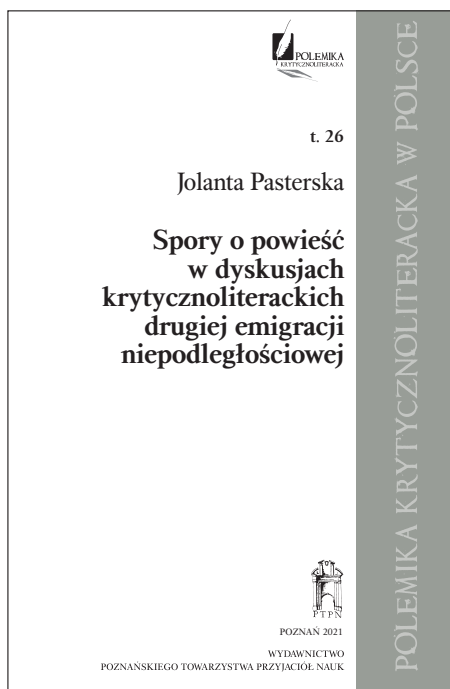
Poznańska Szkoła Ekonomii Rozwoju. W poszukiwaniu dróg wyjścia z niedorozwoju gospodarczego, red. Przemysław Deszczyński

Praca jest pierwszą w Polsce kompleksową analizą problemów rozwoju krajów rozwijających się w ujęciu interdyscyplinarnym oraz stanowi przykład egzemplifikacji praktycznych problemów pomocy rozwojowej w ujęciu bilateralnym oraz polityki UE. Jest oparta na podstawach teoretycznych ekonomii rozwoju obejmujących wkład prof. Przemysława Deszczyńskiego. Zawiera autorskie badania empiryczne istotne dla kształtowania polityki rozwojowej. Ma duże walory poznawcze oraz metodologiczne, mogące być wykorzystane w dydaktyce. Z recenzji prof. dr. hab. Kazimierza Starzyka

Władysław Schwarzbach, Z wielkopolskiej wsi na fronty Wielkiej Wojny, wyd. i oprac. Alina Kucharska

Przygotowany do edycji zespół listów z okresu pierwszej wojny światowej [...] jest nie tylko wprowadzeniem do obiegu historycznego nieznanego dotąd zespołu korespondencji, ale również oddaniem głosu jednemu z tych wielu uczestników pierwszej wojny światowej, którzy jej kolejne wydarzenia widzieli i opisywali z poziomu okopów. Nawet jeśli te listy pisała osoba słabo wykształcona i niemająca bardzo szerokiego horyzontu spojrzenia na wydarzenia, których stała się uczestnikiem, to przecież właśnie takimi osobami była większość żołnierzy pierwszej wojny światowej, także tych narodowości polskiej, z Wielkopolski, które wcielono do armii niemieckiej. Z recenzji prof. dr. hab. Macieja Franza.

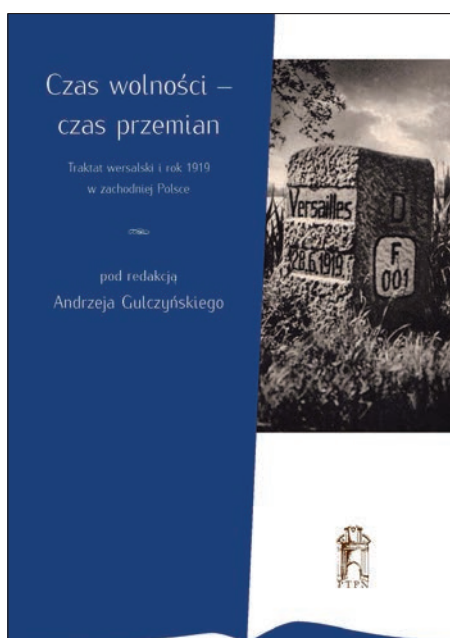

Jolanta Pasterska, *Spory o powieść w dyskusjach krytycznoliterackich drugiej emigracji niepodległościowej*

Przedstawiona w tomie polemika dotyczy sporów o powieść prowadzonych przez środowiska drugiej emigracji niepodległościowej. Dyskusja ta przebiegała na dwóch planach. Po pierwsze, toczyła się w kontekście literatury zaangażowania, wynikała bezpośrednio z projektu polskiej emigracji i jej rozmaitych uwikłań o charakterze ideowym i moralnym. Drugi obszar sporu miał charakter bardziej uniwersalny i dotyczył rozważań nad powieścią w ogóle, jej formą najbardziej pojemną, która zdolna byłaby unieść wyzwania powojennego świata. W tak obranej optyce przewijają się zarówno tęsknoty za polskim emigracyjnym arcydziełem („epopeją wygnania”), jak i polemiki wokół powieściowej formy. Przegląd stanowisk połączony z historycznoliterackim opisem rozpatrywany jest w trzech dominujących perspektywach: pokoleniowej, estetycznej i światopoglądowej.

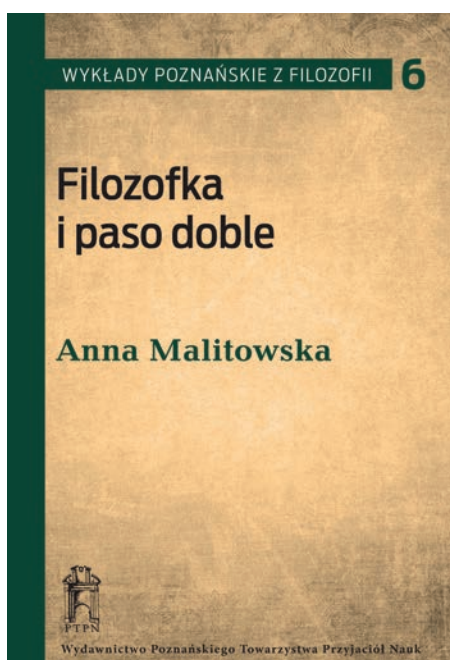
Czas wolności – czas przemian. Traktat wersalski i rok 1919 w zachodniej Polsce, red. Andrzej Gulczyński

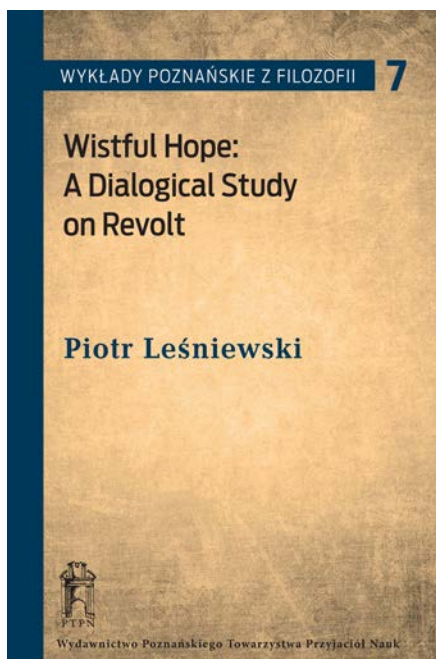
Finalnym elementem realizowanego przez Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk trzyletniego projektu „Poznański sposób na niepodległość” była konferencja naukowa „Czas przemian – czas wolności. Traktat wersalski i rok 1919 w zachodniej Polsce”. Celem konferencji było przedstawienie przez naukowców reprezentujących różne dyscypliny najnowszych wyników badań dotyczących traktatu wersalskiego i jego znaczenia dla stworzenia ładu w Europie, a także odpowiedź na pytanie, jak wgląda Europa po upływie całego wieku. Upamiętniono ponadto w ten sposób setną rocznicę podpisania aktu, który pieczętował odrodzenie państwa polskiego i umożliwiał włączenie kolejnych terytoriów w jego skład. Zasadnicza część problemów podjętych na konferencji została opracowana w formie artykułów i zamieszczona w niniejszej książce. Przedstawiają one podsumowanie badań nad istotnymi zagadnieniami rozstrzygniętymi w czasie konferencji pokojowej, ze szczególnym uwzględnieniem zachodniej Polski, ale w szerszym, zarówno terytorialnie, jak i czasowo, kontekście.

Anna Malitowska, *Filozofka i paso dobre*

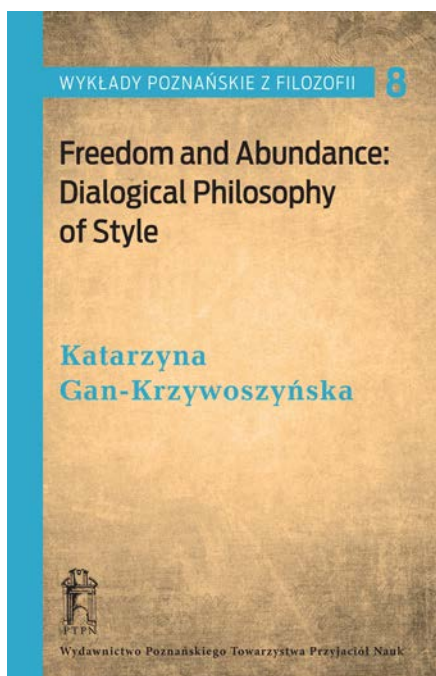
Tematem książki jest taniec towarzyski rozumiany jako artystyczna praktyka kulturowa. Autorka zarysowuje kontekst problemowy, w którym taniec jako zjawisko kulturowe nie jest częstym, zwłaszcza w Polsce, przedmiotem badań. Jeszcze rzadziej obiektem naukowego zainteresowania okazuje się taniec towarzyski. Artyzm tej formy tańca i jego potencjał kulturotwórczy są marginalizowane także w życiu artystycznym i na polu edukacyjnym. Kontrastuje z tym coraz większa popularność tańca jako rywalizacji sportowej i jako masowej rozrywki, zapewnianej przez programy telewizyjne typu „Taniec z Gwiazdami”. Diagnozując powyższy stan rzeczy, Autorka wykazuje, w jaki sposób taniec towarzyski wykracza poza sportowy, użytkowy i konsumpcyjny charakter, i staje się samoświadomą praktyką artystyczną, oddziałującą na życie społeczne i proces kulturowy. Książka zawiera trzy eseje, które stanowią zarazem trzy perspektywy refleksji teoretycznej nad tańcem. [...] Argumentacja została omówiona na przykładzie choreograficznych dokonań par tańca towarzyskiego oraz poparta ustaleniami badawczymi z zakresu krytycznych studiów kulturowych, filologii i teorii literatury, teorii języka, historii sztuki, badań nad kulturą wizualną i sztukami performatywnymi.

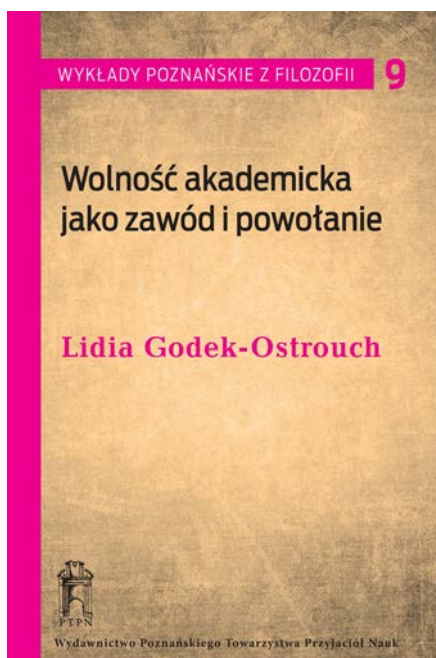
Piotr Leśniewski, *Wistful Hope: A Dialogical Study on Revolt*

The first chapter presents the philosophy of dialogue as a certain revolution, and thus a new discourse rejecting the idealistic tradition “from the Ionian Islands to Jena”, according to Lev Shestov’s rule: the higher the absolute is valued, the more everyday values are neglected. [...] The second chapter contains memories of selected revolts and revolutions. The fundamental differences between the invigorating revolt and the stagnant revolution are discussed, as well as the “Freedom and Bread” Uprising in June 1956 in Poznań, Albert Camus’ speech at a rally of solidarity with the workers of Poznań, the August strikes and the rise of the mass “Solidarity” movement, memories of 496 days of revolt and hope until 13 December 1981, with the Soviet Army units stationed in Poland at that time and the exercises of the United Armed Forces of the Warsaw Pact “Союз-81” and “Запад-81”. This chapter contains a few selected Polish memories already after 1981. The last chapter discusses the results of the transformations of the late 1980s and early 1990s [...].

Katarzyna Gan-Krzywoszyńska, *Freedom and Abundance: Dialogical Philosophy of Style*

This book presents an outline of the dialogical philosophy of style and it consists of three chapters. The first chapter, *Literature and style*, introduces the concept of philosophy as a story and presents an analogical approach to dialogue. The second chapter, *Attitude: Freedom And Flexibility*, advocates establishing harmony with both oneself and with others, in accordance with the ideas of Thibon and Pronzato, and briefly examined styles of education. The issues of spontaneity, originality and improvisation are discussed. The final question of flexibility – within the art of life, which is the art of war – is considered, since a fight for one’s style constitutes the greatest victory. The third chapter, *Abundance and Joy*, is about pluralism and presents creativity from a dialogical perspective, with special emphasis on Freire’s notion of “untested feasibilities” and on appreciation instead of appropriation. The issue of abundance is crucial to the proposed dialogical concept of style. Style as an important contribution to wisdom as a technology of the good life is discussed, and some examples of contemporary applications of the dialogical philosophy of style are presented.

Lidia Godek-Ostrouch, *Wolność akademicka jako zawód i powołanie*

Książka jest próbą aktualizacyjnego odczytania Weberowskiej kategorii powołania nauki przez pryzmat wolności akademickiej. Jest to pierwsza taka próba, do tej pory w literaturze rzemiotu nie badano wzajemnych relacji pomiędzy nimi.

Publikacja rozpoczyna się od postawienia pytania: jak powinniśmy rozumieć rolę wolności akademickiej i do jakiego stopnia jej wymogi powinny być respektowane w praktyce naukowej i kształtowaniu polityki naukowej? Wolność akademicką możemy analizować na dwóch różnych poziomach: (a) poziomie metodologicznym, który uwzględnia zasady konstruowania wiedzy naukowej; oraz (b) poziomie praktycznym, który obejmuje postulat wolności akademickiej rozumiany jako założenie współczesnej nauki. Dwoistą perspektywę wolności akademickiej można również dostrzec w Weberowskiej kategorii nauki jako powołania. [...] Trudno przecenić znaczenie wolności akademickiej dla pracy zarówno naukowców, jak i całego ekosystemu demokratycznego. Weberowska koncepcja wolności akademickiej ma ważne implikacje dla tworzenia instytucjonalnego wsparcia dla odpowiedzialnej nauki w XXI wieku, które nie zostały jeszcze w pełni zrozumiane, a tym bardziej wdrożone.

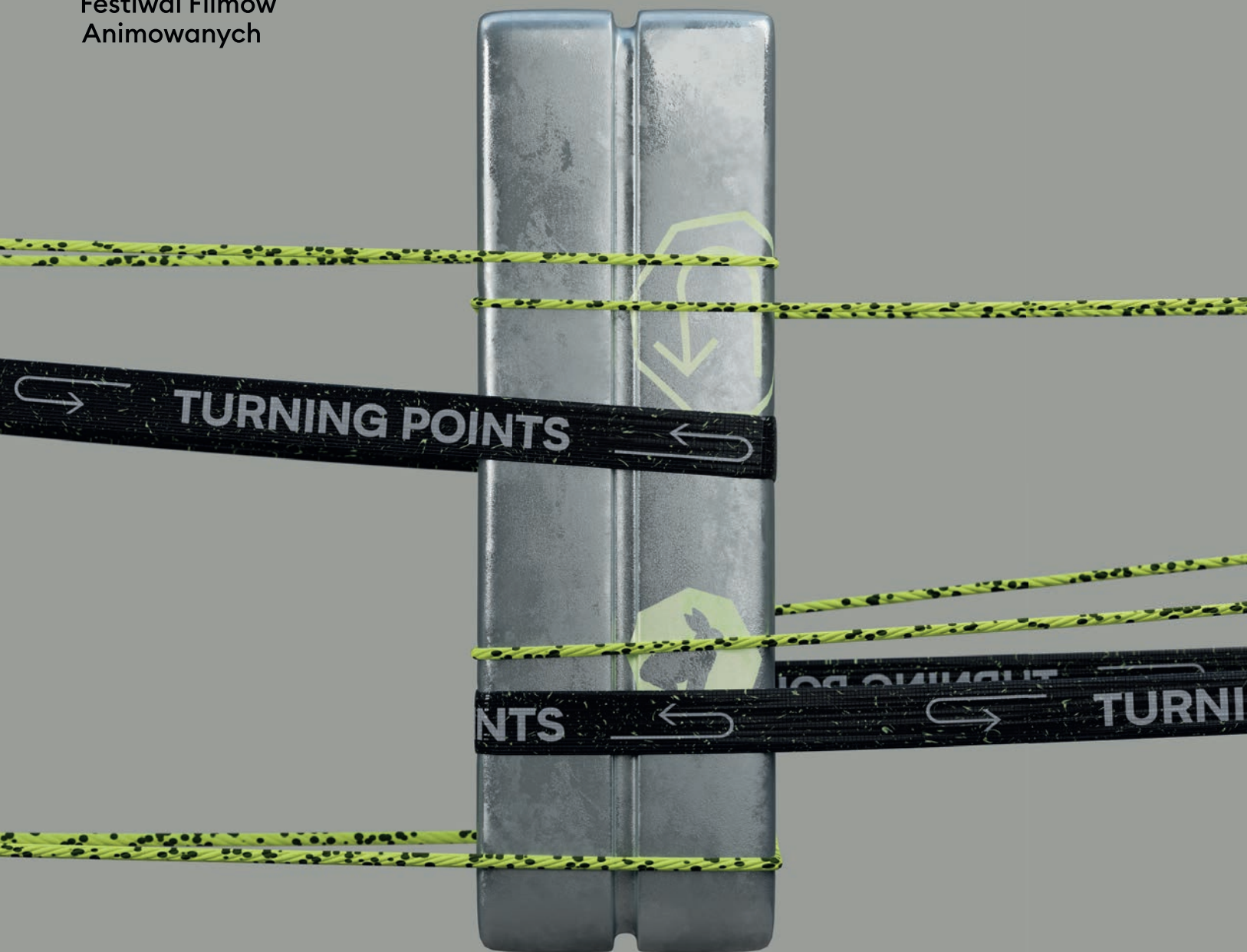
ANIMATOR 2022

Kwalifikujący do Oscara®
15. Międzynarodowy
Festiwal Filmów
Animowanych

POZNAŃ

ONLINE

DO ZOBACZENIA W LIPCU W POZNANIU!

08.07 —————> 21.07.2022

ESTRADA
POZNAŃ
ZŁOTA

POZnań*
międzynarodowy
Festiwal Filmów Animowanych

POLSKI
INSTYTUT
SZTUKI
FILMOWEJ

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Dofinansowano ze środków
Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa
Narodowego pochodzących
z Funduszu Promocji Kultury

animator-festival.com